

Nr 356

Av herr **Sveningsson m. fl.**, om besparingar å vissa anslag under sjätte huvudtiteln.

Genom införandet av en allmän omsättningsskatt har skattetrycket i vårt land stigit i sådan grad att det ligger högre än i varje fall det stora flertalet av med Sverige jämförbara länder. I särskilda motioner till årets riksdag tar vi upp detta problem till behandling och anför de skäl som enligt vår mening talar för att omsättningsskatten snarast bör avskaffas. För att detta skall kunna ske måste en väsentlig begränsning av de alltför höga statsutgifterna komma till stånd.

Under sjätte huvudtiteln föreslår vi följande anslagsnedskärningar.

20. *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp*

Genom beslut vid 1959 års riksdag sänktes den genomsnittliga bidragsnivån till omkring 20 %. Anslaget höjdes samtidigt till 45 milj. kr. Höjningen motiverades med den ökade balansen av statsbidragsansökningar. En förkortning av väntetiden för kommunerna är i och för sig angelägen. Emellertid är det statsfinansiella läget sådant att den statliga bidragsgivningen måste begränsas. Vi föreslår därför en nedskärning av anslaget med 15 000 000 kronor. Samtidigt förutsätter vi, att kommunerna noggrant prövar angelägenhetsgraden och räntabiliteten vid planering av varje ny anläggning för vattenförsörjning och avlopp.

46. *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.*

Anslaget är avsett för bidrag till kostnader dels för upprättande av regionplan och dels till vägförening för genomförande av byggnadsplan. Statsbidraget till upprättande av regionplan har tidigare uppfattats som ett statsverkets vederlag för den nytta regionplaneringen medför för exempelvis det allmänna vägväsendet, planläggningen av militära anläggningar, flygfält m. m. Fr. o. m. budgetåret 1957/58 har nettoutgiften på anslaget uppgått till sammanlagt 3 900 kronor. Med hänsyn till bidragsgivningens ringa betydelse föreslår vi, att anslaget får utgå ur riksstaten.

61. *Driftbidrag till statens järnvägar*

Bilismens våldsamma expansion under 1950-talet har medfört en betydande minskning av statens järnvägars person- och godstrafik och därmed

också en försämring av företagets driftresultat. Det underskott som uppkommit hänför sig främst till de s. k. trafiksvaga bandelarna. Dessa beräknades 1955 uppgå till ca 40 % av den totalt trafikerade banlängden.

Efter beslut av 1958 års riksdag utgår till SJ ett driftbidrag, som är direkt anknutet till förlusten på de trafiksvaga järnvägslinjerna. I statsutskottets utlåtande i ärendet underströks kraftigt ett av departementschefen gjort uttalande att bidraget borde betraktas som ett utpräglat provisorium och inte som en definitiv lösning.

En gynnsam utveckling av SJ:s ekonomi förutsätter en nedläggning helt eller delvis av trafiksvaga bandelar. Besparingsutredningen har understrukt kravet på nedläggningarnas snabba genomförande och föreslagit att driftbidraget successivt nedskäres med 20 milj. kronor om året fr. o. m. budgetåret 1960/61. I anslutning härtill förordar departementschefen att anslaget för nästa budgetår sänkes från 100 till 80 milj. kronor. Samtidigt har särskilda medel anslagits för upprustning av vägnätet i sådana bygder som berörs av järnvägsnedläggningarna.

Det undersökningsprogram för nedläggning av trafiksvaga bandelar, som 1953 års trafikutredning framlagt i samråd med järnvägsstyrelsen, synes erbjuda underlag för en kraftigare forcering av nedläggningsarbetet. Dessutom kan förväntas att de erfarenheter vederbörande myndigheter förvärvat vid tidigare nedläggning av järnvägslinjer kommer att bidra till en allt effektivare och snabbare behandling av nedläggningsärendena. Med hänsyn till nödvändigheten att kraftigt begränsa statsutgifterna föreslår vi därför, att det i statsverkspropositionen upptagna driftbidraget till SJ nedräknas med 30 milj. kronor.

I motsats till departementschefen förordar vi samtidigt att besparingsutredningens förslag om inrättande av en särskild nämnd för avgörande av nedläggningsärendena skyndsamt förverkligas. Enligt vår uppfattning bör en nämnd med parlamentariskt inslag och inriktad på en allsidig bedömning av frågorna ur statsfinansiella, samhällsekonomiska, sociala och kulturella synpunkter vara väl lämpad att snabbt och friktionsfritt genomföra nedläggningarna. Departementschefens uppfattning, att inrättandet av en särskild nämnd skulle leda till en långsammare takt vid prövningen av ärendena, emedan dessa i sådant fall förutsättes komma att kunna underställas Kungl. Maj:ts prövning genom besvär, kan vi inte godtaga som tillräckligt skäl för avstyrkande av förslaget.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandling av nedanstående punkter under sjätte huvudtiteln måtte
punkten 20 till Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor;

punkten 46 avslå förslaget om ett anslag för budgetåret 1960/61 till Bidrag till upprättande av regionplaner m. m. av 500 000 kronor;

punkten 61

a) till Driftbidrag till statens järnvägar för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 50 000 000 kronor;

b) uttala att en särskild nämnd med parlamentariskt inslag bör inrättas för avgörande av frågorna om nedläggning av trafiksvaga järnvägslinjer.

Stockholm den 27 januari 1960

Ragnar Sveningsson

Carl Eskilsson

Per-Eric Ringaby

John-Arvid Arvidson